Sak 09.02.15 Høring av NOU 2014-14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg

Høringsuttalelse fra Fagskolen Oslo Akershus:

I høringsbrevet ber Kunnskapsdepartementet om at høringsuttalelsene organiseres etter utvalgets samlede liste over tiltak i kapittel 11.10. Dette er gjort i tabellen nedenfor, der alle forslag er listet opp.

	Staten bør:	**Uttalelse fra styret Fagskolen Oslo Akershus**
1	– gi akkrediterte fagskoler myndighet til å fastsette nærmere bestemmelser om opptaksgrunnlag, herunder krav til generell studiekompetanse eller fag-/svennebrev i tillegg til realkompetansevurderinger. Fagskoler med godkjente utdanningstilbud bør forholde seg til gjeldende opptaksregler.	Støttes.
2	– utarbeide en nasjonal opptaksforskrift for fagskoler.	Støttes.
3	– foreta en gjennomgang av fagskoleloven og studentsamskipnadsloven for å styrke studentenes rettigheter, herunder vurdere å innføre rett og plikt til medlemskap for fagskoler i studentsamskipnader.	Støttes.
4	– skjerpe kontroll og tilsyn med uh-institusjonene og fagskolenes praktisering av det nasjonale opptaksreglementet.	Støttes. Fagskolestudenter med en bachelor-grad fra utlandet må få full uttelling for denne.
5	– sørge for at rådgivningstjenesten i grunnskolen og videregående opplæring og de regionale karrieresentrene styrker sin kompetanse på fagskoleutdanning for å bidra til synlighet og rekruttering til fagskolen.	Støttes. Kjennskapen til fagskolesektoren er svært dårlig og mangelfull i rådgivingstjenesten.
6	– innføre tilleggspoeng for minimum ett års fagskoleutdanning.	Støttes ikke. Som tertiærutdanning må fagskolene få benytte studiepoeng som omfangsmål for å oppnå "sømløse" overganger i opplærings-sektoren på tertiærnivå og fremfor alt fremme rekruttering. Det er i dag ikke åpnet for påbygning til eksempelvis en bachelorgrad uten individuell realkompetansevurdering fra den aktuelle høyskolen, og fagskoleveien kan derfor bli oppfattet som en blindvei. Det dreier seg om å anerkjenne den faktiske

		kunnskapen og kompetansen studentene tilegner seg gjennom fullført fagskole-utdanning, og gi denne status. Studiepoeng gir status, og status sikrer rekruttering.
7	– vurdere endringer i lov og forskrift for å beskytte grader for fagskolekandidatene, herunder vurdere om to års fagskoleutdanning skal gi graden *fagskolekandidat*.	Beskyttende grader støttes, men forslaget kandidatbegrepet kan virke som at man ikke er ferdige utdannet. Det må finnes en bedre felles tittel, hvis det er nødvending. Flere fagskoler benytter tittelen Fagskoleingeniør for toårig teknisk utdanning. For de ettårige helsefagutdanningene må det finnes en tittel som synliggjør utdanningens plassering på tertiært nivå.
8	– bevilge midler til samarbeidsprosjekter for utvikling av overgangsordninger mellom fagskoler og uh-institusjoner.	Støttes. Enkelte fagskoler og høyskoler samarbeider om overgangsordninger, andre ikke.
9	– vurdere om opptak til fagskoler bør legges inn under Felles studieadministrativt tjenestesenter eller andre relevante instanser.	Støttes. Samtidig har dagens ordning for offentlige fagskoler fungert godt.
10	– ta initiativ til endringer i fagskoleloven slik at fagskolen utsteder *vitnemål* om fullført utdanning.	Støttes. Det bør lovfestes at det etter endt utdanning utstedes vitnemål, ikke bare dokumentasjon på fullført utdanning som i dag.
11	– sørge for at fagskolene har tilstrekkelige rammebetingelser til å kunne tilby fleksible utdanningstilbud, herunder nettbasert utdanning.	Fagskolesektoren er underfinansiert, særlig gjelder dette helsefagene. I tillegg er det en utfordring med rammebevilgning som fører til at satsene pr student går ned ved økt aktivitet. Fagskolene er arbeidslivets utdanning som stiller krav til fleksibilitet. Mange ønsker å ta utdanning ved siden av jobb.
12	– øke sin innsats for å synliggjøre fagskolen som en attraktiv karrierevei.	Støttes. Særlig innen helsefagene vil en synliggjøring av behov for utdanningen skape høyere status og vise en karrierevei som vi mener gir økt innsøking.
13	– igangsette en prosess med det formål å overføre eierskapet av de offentlige fagskolene fra fylkeskommunene til staten. Fagskolene bør organiseres som statlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter.	Støttes
14	– igangsette en prosess som skal lede til å redusere antallet fagskoler for å skape robuste fagmiljøer og styrke kvaliteten. Tallet på offentlige fagskoler bør anslagsvis reduseres til mellom fem og ni.	Støtter forslag om sammenslåing for å få robuste fagmiljøer, men antallet tar vi ikke stilling til.
15	– gjennomføre lov- og regelverksendringer med sikte på å innføre institusjonsakkreditering etter bestemte kriterier for fagskolene. En slik	Støttes. NOKUT må få en annen rolle enn i dag, og i større grad ivareta rådgivning under godkjenningsprosesser. Med større fagskoler vil hver fagskole selv

	godkjenning skal være en forutsetning for å kunne kalle seg akkreditert fagskole. Akkrediterte fagskoler kan selv opprette utdanninger innenfor de økonomiske rammene myndighetene setter.	kunne ivareta de funksjoner som NOKUT dekker i dag. Dagens ordning med godkjenning som tilbyder gir for lite handlingsrom for den enkelte skole, da godkjenningen kun er innenfor et smalt fagfelt og ikke for skolen som institusjon (akkreditering).
16	– utforme vilkårene for å oppnå akkreditering slik at også de private fagskolene stimuleres til å utvikle robuste enheter.	Støttes.
17	– delegere akkrediteringsmyndigheten til NOKUT.	Støttes.
19	– stille nasjonale og lovfestede krav til at alle offentlige fagskoler skal ha flertall av ekstern representasjon i styrene og ekstern styreleder. Det bør stilles krav til at de private fagskolene skal ha ekstern representasjon i styrene, men ikke nødvendigvis flertall. Private fagskoler som ønsker å søke offentlig finansiering, må ha eksternt flertall og ekstern styreleder i tråd med reglene for offentlige fagskoler.	Støttes. Hvis fagskolene skal være arbeidslivets utdanning, bør arbeidslivet være representert i styret. Det bør presiseres hva som menes med eksterne styrerepresentanter. Ansattes og studentenes representanter bør også velges for en bestemt periode.
20	– stille lovfestede krav om at undervisningspersonell og studenter skal være representert i styrene for både offentlige og private fagskoler.	Støttes.
21	– stille lovfestede krav om at rektor ved alle offentlige fagskoler skal tilsettes av fagskolens styre. Samme bør gjelde for private fagskoler som mottar offentlige midler.	Støttes.
22	– sette ut på oppdrag en ekstern evaluering av Nasjonalt fagskoleråd.	Støttes.
23	– revidere mandat og sammensetning av Nasjonalt fagskoleråd med det mål at rådet kan ta et større ansvar for å sammenstille arbeidslivets behov for fagskolekompetanse, og ellers styrke rådets bidrag til politikkutviklingen på fagskolefeltet.	Støttes. Det er viktig at partene i arbeidslivet har en sentral plass i det nasjonale utvalget. Samtidig må ikke utvalget bli så stort at det mister handlekraft.
24	– som et ledd i revisjonen av Nasjonalt fagskoleråds mandat be rådet opprette nasjonale fagråd som gir råd i forbindelse med dimensjonering av studietilbudet innenfor eget fagfelt, samt gis en koordinerende rolle for kvalitetsutvikling, herunder opptak og utvikling av anbefalte nasjonale studieplaner. Staten bør sikre at	Støttes. Eierne kan ha stor nytte av nasjonale styringssignaler, særlig innen fagområder av nasjonal betydning. Det er samtidig viktig å ivareta den frie konkurransen fagskolene imellom, da dette vil fremme gode, faglig oppdaterte tilbud.

	rådene ledes av ledende fagpersoner innenfor gitt fagfelt.	
25	– stille krav til at alle fagskoler har et tilfredsstillende kvalitetssystem, og gi NOKUT som oppgave å godkjenne at fagskolenes kvalitetssystemer tilfredsstiller kravene samt sjekke at systemene blir brukt.	Støttes. Dette er også dagens ordning.
26	– stille lovfestet krav om praksis i all fagskoleutdanning under forutsetning av en bred definisjon av praksisbegrepet.	Støttes
27	– spisse kravet til godkjent undervisningspersonell slik at det inneholder fagkompetanse, relevant og oppdatert yrkeserfaring og pedagogisk/ didaktisk kompetanse.	Støttes.
28	– tilby yrkespedagogisk utdanning for undervisningspersonellet ved fagskolene.	Støttes. Utvalget peker på at fagskolene må bli mer dynamiske ved å kunne tilby etter- og videreutdanninger, spesialiseringer, fordypninger osv. Dette betinger at lærerne er faglig oppdaterte. Utvalget belyser imidlertid i liten grad lærernes behov for etterutdanning i fagspesifikke disipliner. Samfunnsmessig viktige oppgaver hvor det har vært stor faglig utvikling, kan bli skadelidende om ikke det er fokus på kompetanseheving av lærerstaben. Dette kan for eksempel gjelde innenfor teknologi, miljøvern etc.
29	– sette i gang en kartlegging av i hvilken grad virksomheter og bedrifter har strategier og kartlegginger av behov for etter- og videreutdanning.	Støttes. Økt fokusering på behovet for fagskoleutdanning innenfor helsefag fra arbeidsgiver og sektor vil gi status og vise at dette er en karrierevei. Det kan gi økt innsøking. For å synliggjøre behovene for kompetanse kan man eksempelvis få en bedre rolleavklaring av hvem gjør hva. Vi står overfor en fremtid med knapphet på helsepersonell. Eldrebølge, ny teknologi og samhandlingsreform, for å nevne noen utfordringer, vil kreve at man optimaliserer utnyttelse av helsepersonellets kompetanse. Da kreves det at man deler på oppgavene på en bedre måte enn det gjøres i dag. Aktører innenfor ulike profesjoner kan avlaste hverandre. I den sammenheng kan man se kandidatene fra fagskolene som en verdifull tilvekst innenfor helsesektoren.

30	– bevilge midler til å styrke kunnskapsgrunnlaget om fagskolen gjennom økt forskningsinnsats.	Støttes. Det er viktig med økt fokus på fagskolesektorens betydning for arbeidslivets krav og behov for kompetanse.
31	– samordne all finansiering av fagskoler under én finansieringsordning for fagskoler som gjøres til et statlig ansvar under Kunnskapsdepartementet.	Støttes. Dagens ordning fungerer ikke tilfredsstillende.
32	– sørge for at en ny finansieringsordning for fagskoler bygger på prinsippet om reell kostnadsdekning for fagskoleutdanning, og foreta en grundig kartlegging av kostnadene knyttet til drift og utvikling av forskjellige typer fagskoleutdanninger.	Støttes. Dagens finansiering dekker på langt nær de reelle kostnadene.
33	– innføre en finansieringsordning i tråd med utvalgets «Kandidat-studentmodell med utviklingsmidler». Systemet bør bestå av tre hovedelementer: grunnbevilgning, resultatbasert bevilgning og utviklingsmidler. Systemet bør baseres på differensierte kategorier med tilhørende satser.	Støttes. Samtidig vil dette kreve et større administrativt apparat, da utviklingsmidlene må søkes om. Dette vil styrke behovet for større enheter.
34	– tilføre fagskolesektoren nye friske midler, gjennom en finansieringsordning som gir reell kostnadsdekning, og med friske utviklingsmidler som bør utgjøre om lag 15–20 prosent av budsjettrammen.	Støttes. Dagens finansiering dekker kun drift. Utvikling, også opprettelse av nye utdanninger, skjer oftest på dugnad. Dette gir fagskolene svært krevende arbeidsforhold og det gjør det krevende å følge opp «bestillinger» fra arbeidslivet.
36	– innføre en egen programkategori for fagskoler i statsbudsjettet.	Støttes. Dette vil bidra til å synliggjøre fagskolene bedre.
37	– dimensjonere antall studieplasser i sektoren gjennom etablering av en opptaksramme og tildeling av studieplasser på bakgrunn av dokumenterte kompetansebehov og innspill fra Nasjonalt fagskoleråd og de nasjonale fagrådene. Dimensjoneringen bør defineres som et styringsvirkemiddel for staten.	Støttes.
38	– tildele en andel strategiske, og frie, studieplasser som fagskolene selv kan fordele eller benytte til opprettelse av nye tilbud ved behov og for å opprettholde en dynamikk i fagskoletilbudet.	Støttes

	Fagskolene bør:	**Uttalelse fra styret Fagskolen Oslo Akershus**
39	– øke sin innsats for å synliggjøre	Støttes. Man må finne egnede titler for

	fagskolen som en attraktiv karrierevei.	studiene som medvirker til å heve status for utdanning på tertiærnivå.
40	– bidra aktivt i en strukturprosess med det formål å bygge mer robuste fagskoler, både faglig og administrativt.	Støttes.
41	– stille kvalifisert fagpersonell til rådighet for deltagelse i de foreslåtte nasjonale fagrådene.	Støttes, arbeidet må godtgjøres etter gjeldende satser. Dagens ordning er basert på dugnadsarbeid, dette kan ikke fortsette hvis sektoren skal sikres god utvikling.
42	– utforme et system for hospitering slik at fagskolelærere kan få tilflyt av kompetanse og erfaring med relevant arbeidsliv.	Støttes. Dette er viktig for at fagskolene til enhver tid skal ha oppdatert kompetanse.
43	– legge til rette for at undervisningspersonell får anledning til å delta på yrkespedagogisk utdanning ved behov.	Støttes. PPU-utdanninger som har vært målrettet mot fagskolene, har gitt svært gode resultater.

	Partene i arbeidslivet, arbeidslivets organisasjoner og avtagende arbeidsliv bør:	**Uttalelse fra styret Fagskolen Oslo Akershus**
44	– øke sin innsats for å synliggjøre fagskolen som en attraktiv karrierevei.	Støttes. Bransjene og arbeidsgivere må i større grad synliggjøre behovet for økt kompetanse på tertiært nivå. Dette vil motivere bl.a. fagarbeidere innen helse til å søke seg inn på utdanningstilbudene.
45	– øke sin kunnskap om fagskoleutdanning. Nasjonalt fagskoleråd og de underliggende nasjonale fagrådene bør ha en sentral rolle i informasjonsarbeidet.	Støttes.
46	– bidra til at virksomheter og bedrifter stiller opp som praksisarena for å oppfylle det foreslåtte praksiskravet. Et særlig ansvar bør ligge på arbeidslivets representanter i nasjonalt fagskoleråd.	Støttes. Bedriftene bør legge til rette for at lærere kan hospitere.
47	– på en tydeligere og mer konkret måte kommunisere sine framtidige kompetansebehov til fagskolesektoren. Nasjonalt fagskoleråd og de underliggende nasjonale fagrådene kan være en aktuell arena og bidragsyter i dette arbeidet.	Støttes.
48	-øke sin innsats for å synliggjøre og forankre fagskolene som en attraktiv karrierevei.	Støttes.

	Universiteter og høyskoler bør	**Uttalelse fra styret Fagskolen Oslo Akershus**

49	– gjøre grundigere vurderinger om innpass av fagskoleutdanning i høyere utdanning basert på de ulike utdanningenes samlede læringsutbytte	Støttes. Dette bør fastsettes i nasjonale regler.